



**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2021 m. rugpjūčio 19 d. Nr. V 2021/(34.70.E-3403)-429-298
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2021 m. balandžio 28 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu buvo apgadintas pareiškėjo automobilis VW CARAVELLE (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)). Už padarytą žalą atsakingo automobilio valdytojo civilinę atsakomybę pagal transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį buvo apdraudęs draudikas, todėl pareiškėjas kitą dieną po eismo įvykio kreipėsi į draudiką dėl automobiliui padarytą žalą atlyginančios draudimo išmokos mokėjimo. Pareiškėjo pranešimo pagrindu draudikas pradėjo žalos administravimo procedūrą.

2021 m. gegužės 5 d. UAB „Autofortas“ automobilių remonto servise buvo atlikta pareiškėjo automobilio apžiūra, automobilio apgadینimai buvo užfiksuoti nuotraukose. Per apžiūrą nustatyta, kad apgadinta automobilio galinė kairė pusė. Tą pačią dieną draudikas, naudodamasis kompiuterine programa „Audatex“, parengė pareiškėjo automobilio žalos sąmatą ir nustatė, kad automobilio remontas, įvertinus išskaitymus už senų detalių būklės pagerinimą, kainuotų 467,07 Eur (be PVM). Draudikas taip pat informavo pareiškėją apie apskaičiuotą 467,07 Eur draudimo išmoką ir nurodė, kad išmoka bus išmokėta į pareiškėjo nurodytą banko sąskaitą.

2021 m. gegužės 5 d. pareiškėjas el. paštu informavo draudiką, kad apskaičiuota draudimo išmoka jo netenkina, ir prašė ją perskaičiuoti.

2021 m. gegužės 25 d. pranešimu draudikas dar kartą informavo pareiškėją apie apskaičiuotą 467,07 Eur draudimo išmoką ir paaiškino, kad tada, jei apskaičiuotos draudimo išmokos remontui nepakanka, automobilis gali būti remontuojamas draudiko partnerių remonto įmonėse.

Nesutikęs su draudiko sprendimu, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti šalių ginčą ir rekomenduoti perskaičiuoti pareiškėjo netenkinančią draudimo išmoką.

Draudikas Lietuvos bankui pateikė atsiliepimą į pareiškėjo kreipimąsi ir jame nurodė manąs, kad žala buvo administruota tinkamai, o priimtas sprendimas dėl draudimo išmokos dydžio yra pagrįstas. Draudikas paaiškino, kad po automobilio apžiūros buvo sudaryta žalos sąmata, į kurią įtrauktas galinio kairiojo buferio kronšteino, galinio kairiojo žibinto, galinio kairiojo rūko žibinto keitimas, ardumo ir surinkimo darbai, galinio buferio remonto ir dažymo darbai, ir apskaičiuota 467,07 Eur (be PVM) draudimo išmoka.

Draudikas paaiškino gavęs pareiškėjo prašymą perskaičiuoti draudimo išmoką, tačiau pareiškėjas nepateikė jokių papildomų dokumentų, kurių pagrindu galėtų būti perskaičiuota jam išmokėta draudimo išmoka. Atitinkamai draudikas manė, kad draudimo išmokos turi užtekti ir nėra pagrindo ją perskaičiuoti, tačiau nurodė pasiūlęs pareiškėjui remontuoti automobilį remonto įmonėje.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų.

Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus paaiškinimus ir juos pagrindžiančius dokumentus konstatuotina, kad šalių ginčas yra kilęs dėl draudimo išmokos, atlyginančios 2021 m. balandžio 28 d. įvykio metu pareiškėjo patirtus nuostolius, dydžio.

Pažymėtina, kad transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas reguliuojamas Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (TPVCAPDĮ) ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis. TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad draudžiamasis eismo įvykis – eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama draudimo išmoka, kuri 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžiama kaip draudiko ar Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuro (toliau – Biuras) mokama nukentėjusiam trečiajam asmeniui pinigų suma arba kita sutarta išmokos mokėjimo forma, skirta žalai asmeniui, turtui ir (ar) neturtinei žalai atlyginti. Pagal TPVCAPDĮ 2 straipsnio 5 dalį, eismo įvykio žala laikoma per eismo įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, nukentėjusiam trečiajam asmeniui ir (ar) neturtinė žala arba žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio padarinys, o pagal 2 straipsnio 23 dalį, žala nukentėjusio asmens turtui – nukentėjusio trečiojo asmens turtui padaryta žala, kurios dydis nustatomas įstatymų nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 6 punkte įtvirtinta, kad per eismo įvykį padarytos žalos dydis ir nukentėjusiems tretiesiems asmenims mokėtinos draudimo išmokos dydis nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, TPVCAPDĮ, kitų teisės aktų nuostatomis ir atsižvelgiant į eismo įvykio dalyvių kaltės laipsnį dėl eismo įvykio, draudimo įmonės, apdraudusios atsakingo už padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, ar Biuro įgaliotų asmenų (paskirtų ekspertų) ataskaitas ar išvadas dėl žalos, nukentėjusio trečiojo asmens, apdraustojų pateiktus dokumentus dėl žalos, eismo įvykio aplinkybių ir eismo įvykio dalyvių atsakomybės, kitų Taisyklėse nurodytų asmenų pateiktus dokumentus, leidžiančius nustatyti eismo įvykio aplinkybes ir padarytos žalos dydį.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, o TPVCAPDĮ 17 straipsnyje nurodytais atvejais – Biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Šią nuostatą atkartoja ir Taisyklių 13 punktas. Pagal Taisyklių 15 punktą, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio draudimo išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytų draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Kartu pažymėtina tai, kad draudimo išmokos mokėjimas transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo atveju yra susijęs su apdraustos transporto priemonės valdytojo civiline atsakomybe, todėl, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis Civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo. Žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustatius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, būtų iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės, o kai nustatomas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015*). Viena vertus, tai reiškia, kad draudimo išmokos turi užtekti dėl eismo įvykio atsiradusių automobilio ar kito turto apgadinimų remontui (pritaikius išskaitas dėl nusidėvėjimo ir kt.). Kita vertus,

apskaičiuota draudimo išmoka negali būti didesnė nei išlaidos, reikalingos nukentėjusio asmens turtui suremontuoti.

Vertinamų ginčo aplinkybių kontekste taip pat atkreiptinas dėmesys į kasacinio teismo išaiškinimą, kad tada, kai ginčas yra susijęs su atlygintinos žalos (nuostolių) dydžiu ir nėra susijęs nei su atsisakymu mokėti draudimo išmoką, nei su draudimo išmokos sumažinimo atvejais, nagrinėjant ginčą taikytina bendroji įrodinėjimo naštos paskirstymo taisyklė – šalys turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus ir atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018*).

Pažymėtina, kad Lietuvos bankas, įvertinęs bylos duomenų visetą, nenustatė pagrindo draudimo išmokai perskaičiuoti, kaip to pageidavo pareiškėjas. Pažymėtina, kad draudikas, administruodamas žalos bylą, atliko būtinus žalos administravimo veiksmus, buvo apžiūrėti ir užfiksuoti pareiškėjo automobilio apgadinimai, identifiukuota reikalingo remonto apimtis, jo kaina nustatyta remiantis draudimo veiklos ir turto vertinimo veiklos praktikoje įprastai naudojama „Audatex“ programa, skirta remonto išlaidoms apskaičiuoti. Tarp šalių nėra kilusio ginčo dėl automobilio remonto ekonominio tikslingumo, todėl laikytina, kad draudiko pasirinktas draudimo išmokos apskaičiavimo būdas (pagal būtinąsias remonto išlaidas) yra iš esmės įprastas ir tinkamas, įgyvendinant pareigas, kylančias iš TPVCAPDĮ, Taisyklių ir su eismo įvykio kaltininku sudarytos draudimo sutarties nuostatų.

Pareiškėjas nesutinka su draudiko apskaičiuota draudimo išmoka, tačiau, turimais duomenimis, nei žalos administravimo metu draudikui, nei kreipdamasis į Lietuvos banką nenurodė jokių motyvų ir nepateikė jokių duomenų (pavyzdžiui, remonto bendrovės pasiūlymo ar kt.), kurie keltų abejonių dėl to, ar draudiko parengta sąmata atspindi tikras ir realias automobilio remonto išlaidas (be PVM), ir suponuotų draudiko pareigą perskaičiuoti draudimo išmoką. Byloje taip pat nėra jokių duomenų, kuriais remiantis būtų galima teigti, kad draudikas galimai į sąmatą įtraukė ne visus reikalingus remonto darbus ar nurodė kainas, kuriomis realiai negalima įsigyti automobilio dalių ar atlikti remonto darbų. Be to, byloje nėra informacijos, kad automobilis buvo suremontuotas ir už darbus buvo sumokėtas PVM, todėl nėra pagrindo draudikui išmokėti ir papildomą draudimo išmoką, atlyginančią PVM dalį.

Taigi, pareiškėjas, keldamas reikalavimą perskaičiuoti draudimo išmoką, savo reikalavimo nepagrindė jokiais leistinais įrodymais. Dėl šios priežasties pareiškėjo prašymas rekomenduoti draudikui perskaičiuoti draudimo išmoką laikomas nepagrįstu.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis